

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA – 4100-01-02/2013
P/13/091

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/091 – Wykonanie budżetu państwa w 2012 r., cz. 15/03
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Mariusz Krynke, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83591 z dnia 9 stycznia 2013 r. [Dowód: akta kontroli str. 1-2] 2. Arkadiusz Przytułski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85061 z dnia 22 stycznia 2013 r. [Dowód: akta kontroli str. 3-4]
Jednostka kontrolowana	Sąd Rejonowy w Mikołowie, ul. Ks. Kard. St. Wyszyńskiego 12/14, 43-190 Mikołów (REGON 000322206), zwany dalej Sądem.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Henryk Sendobry, Dyrektor Sądu. [Dowód: akta kontroli str. 5]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, wykonanie budżetu państwa w 2012 r. w cz. 15/03.

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2012² dochody w części 15/03 zostały zrealizowane w 96,4%. Były one rzetelnie ewidencjonowane oraz terminowo przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa. W Sądzie były podejmowane przewidziane prawem działania w celu odzyskania należności budżetu państwa.

Rzetelnie były zaplanowane oraz w sposób celowy i gospodarny zrealizowane wydatki budżetu państwa w wysokości 8 926 tys. zł.

Ocena została sformułowana na podstawie wyników kontroli 16,1% zrealizowanych w części 15/03 wydatków oraz badania analitycznego ksiąg rachunkowych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- nieprzestrzegania w pełni procedur postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych, określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*³,
- niedopełnienia (w niektórych okresach) wymogów określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*⁴ w zakresie bieżącego prowadzenia ksiąg rachunkowych i wykazywania w nich właściwej daty operacji gospodarczych,
- wykazania w rocznym sprawozdaniu Rb-27 należności przypadających do zapłaty w kolejnym roku budżetowym, co było niezgodne z zasadami wypełniania tego sprawozdania,
- oznaczenia paragrafów klasyfikacji budżetowej dochodów niezgodnie z wymogami załącznika nr 3 do rozporządzenia z dnia 2 marca 2010 r. *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*⁵.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Ustawa budżetowa z dnia 2 marca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 273).

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, ze zm., zwana dalej „ustawa Pzp”.

⁴ Dz. U. z 2013 r. poz. 330, zwana dalej „uor”.

⁵ Dz. U. Nr 38, poz.207, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie klasyfikacji”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe.

1.1. Realizowanie dochodów w 2012 r.

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z ustaleniem dysponenta II stopnia (Sąd Okręgowy w Katowicach), zaplanowane dochody Sądu na rok 2012 stanowiły kwotę 3 556 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 3 429 tys. zł (96,4% kwoty planowanej), a w porównaniu do 2011 r. (2 838 tys. zł) były większe o 20,8%. Dochody uzyskano głównie z tytułu opłat sądowych (§ 0690) w wysokości 2 515 tys. zł, co stanowiło 73,0% sumy dochodów.

Na niższe od przewidywanego wykonanie planu dochodów wpływ miało uzyskanie mniejszych dochodów o 10,7% w § 0690 w związku ze zmniejszeniem liczby spraw cywilnych, zwłaszcza w kategorii spraw nakazowych i związanych z nimi opłat sądowych. Większe o 115 tys. zł (16,4%) niż planowano, uzyskano natomiast dochody w § 0570 (grzywny, mandaty i inne kary od osób fizycznych) oraz o 14 tys. zł (35%) w § 0750 (dochody z najmu i dzierżawy). Wpływ na większe dochody w § 0570 miała przede wszystkim poprawa proporcji uiszczeń do przypisów z 85% do 92%, a wzrost dochodów w § 0750 był spowodowany oddaniem w najem dodatkowej powierzchni biurowych i indeksacją wysokości czynszu, których nie uwzględniono opracowując projekt budżetu.

Na podstawie analizy losowo wybranych 49 dowodów księgowych i odpowiadających im zapisów księgowych dot. dochodów budżetu państwa na łączną kwotę 330 tys. zł⁶ ustalono, że 297 tys. zł to dochody nieprzypisane oraz 33 tys. zł to dochody stanowiące kwoty należności przypisanych. Klasyfikacji dochodów przypisanych i nieprzypisanych dokonano prawidłowo. Przypisy ujęto w ewidencji księgowej⁷ we właściwych terminach i kwotach zgodnych z dokumentami stanowiącymi podstawę tych zapisów⁸.

Uzyskane przez Sąd dochody były przekazywane terminowo na centralny rachunek bieżący budżetu państwa.

[Dowód: akta kontroli str. 7-27, 141]

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację dochodów budżetowych.

Ocena cząstkowa

1.2. Należności pozostałe do zapłaty

Opis stanu
faktycznego

Na koniec 2012 r. wystąpiły należności budżetowe w kwocie 1 425 tys. zł (1 422 tys. zł – należności sądowe), w tym zaległości na kwotę 1 200 tys. zł. W porównaniu do 2011 r. należności ogółem były mniejsze o 148 tys. zł, a zaległości o 79 tys. zł. Zaległości dotyczyły niezapłaconych grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (§ 0570 – 835 tys. zł) oraz opłat i kosztów cywilnych (§ 0690 – 365 tys. zł).

Niższy stan należności w 2012 r. wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia kwoty przypisów w porównaniu do 2011 r. oraz zwiększenia kwoty uiszczonych należności sądowych.

[Dowód: akta kontroli str.13-14, 47-49]

Badanie dokumentacji, dotyczącej prowadzonych czynności windykacyjnych, wobec sześciu dłużników⁹, którzy nie uregulowali należności łącznie na kwotę 79 545,79 zł wykazało, że we wszystkich przypadkach podejmowano czynności polegające m.in. na wysyłaniu wezwań do zapłaty, kierowaniu zapytań do Policji o zdanie relacji z przebiegu poszukiwań

⁶ Do badania wylosowano 50 dowodów księgowych na kwotę 452 tys. zł, lecz w jednym przypadku (122 tys. zł) nie był to dochód budżetu państwa, ponieważ wystąpiła pomyłka we wpłacie na konto dochodów zamiast na konto depozytu sądowego i środki zostały w następnym dniu przekazane na właściwe konto.

⁷ Program komputerowy „Księga należności”.

⁸ Zarządzenia o wykonaniu orzeczenia sądu i w jednym przypadku faktura za wynajem.

⁹ W tym trzech o najdłuższym okresie przeterminowania (przypisy należności sądowych z 2004 r.) oraz trzech posiadających najwyższe zadłużenie (z tytułu grzywien i kosztów w sprawach karnych).

(w przypadku poszukiwania skazanych listem gończym), rozpatrywaniu wniosków o umorzenie należności, rozłożenie na raty, zamianie kary grzywny na zastępczą karę pozbawienia wolności, odraczaniu terminów płatności.

Dowód: akta kontroli str. 50-68]

W 2012 r. przedawnieniu uległo 49 należności sądowych na kwotę 23 478,73 zł. W wyniku analizy 12 przedawnień dot. grzywien karnych ustalono, że we wszystkich przypadkach wydano postanowienia sądowe, na podstawie których nastąpiło odpisanie należności z powodu ich przedawnienia.

[Dowód: akta kontroli str. 69-108]

Umorzone w 2012 r. należności sądowe stanowiły kwotę 122 045,79 zł. Przyczyną umorzeń były m.in.: bezskuteczność egzekucji, brak majątku zobowiązanego, przebywanie w zakładzie karnym oraz nieznanie miejsce pobytu. Analiza pięciu umorzeń należności o największej wartości na łączną kwotę 16 186,48 zł wykazała, że we wszystkich przypadkach podejmowano czynności windykacyjne, a umorzeń dokonano na podstawie wydanych przez Przewodniczącą Wydziału VI postanowień o umorzeniu.

[Dowód: akta kontroli str. 47, 70-72, 74, 109-126]

Należności sądowe 288 dłużników w kwocie 319 511,85 zł rozłożono na raty, z czego badaniem kontrolnym objęto 5 największych należności o łącznej wartości 21 513,63 zł. We wszystkich badanych przypadkach rozłożenia na raty dokonano na podstawie wydanych postanowień.

W jednym przypadku w drodze porozumienia rozłożono na raty należność pozasądową w kwocie 3 300 zł wynikającą z nałożonej kary umownej.

Odroczenia należności sądowych dokonano w 159 przypadkach na kwotę 71 524,03 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 109, 127-140]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Przedawnienia i umorzenia należności sądowych ujmowano w księgach rachunkowych na kontach 720 (WN) i 221 (MA) zamiast na kontach 761 (WN) i 221 (MA). Stosownie do zasad określonych w załączniku Nr 3 pkt II, ppkt 75, do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹⁰, należności przedawnione winny być księgowane na stronie Wn konta 761 - Pozostałe koszty operacyjne.

Według wyjaśnienia Głównej Księgowej, należności sądowe (w tym umorzenia, przedawnienia, inne nieściągalności) stanowią bezpośrednią i podstawową działalność Sądu jako jednostki i z tego względu były księgowane na koncie 720 (WN), ponieważ zgodnie z opisem do konta 761 zawartym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 stycznia 2012 r. zmieniającym rozporządzenie o zasadach rachunkowości i planach kont, na tym koncie ujmowane są koszty niezwiązane z podstawową działalnością jednostki.

[Dowód: akta kontroli str. 151 i 793-794]

NIK nie podziela stanowiska Głównej Księgowej, gdyż zgodnie z art. 35b ust. 4 uor należności, o których mowa w ust. 3 (umorzone, przedawnione lub nieściągalne), od których nie dokonano odpisów aktualizujących, zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub finansowych.

W trakcie kontroli dokonano przeksięgowania na kwotę 177 671,04 zł należności nieściągalnych (w tym umorzonych i przedawnionych) z konta 720 na konto 761, uzasadniając to tym, że nigdy nie staną się dochodami budżetowymi oraz podjęto decyzję

¹⁰ Dz. U. z 2013 r. poz. 286, zwane dalej „rozporządzeniem o zasadach rachunkowości i planów kont”.

o umieszczeniu tych kwot w rachunku zysków i strat za 2012 r. w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne”.

[Dowód: akta kontroli str. 152-154]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie windykacje należności, mimo stwierdzonych nieprawidłowości dot. nieprawidłowego ujmowania w księgach rachunkowych nieściągalnych należności sądowych, w tym umorzonych i przedawnionych.

2. Planowanie i wykonanie wydatków

2.1. Zmiany w planie wydatków.

Opis stanu
faktycznego

W planie finansowym na rok 2012 wydatki Sądu zaplanowano w wysokości 9 090 tys. zł, przy czym nie planowano wydatków inwestycyjnych.

W wyniku wprowadzonych w ciągu roku zmian¹¹, w celu dostosowania planu do aktualnych potrzeb Sądu, kwotę wydatków zmniejszono do 9 078 tys. zł. Zmiany planu były udokumentowane i ujęto je w ewidencji księgowej na koncie pozabilansowym 990, wg odpowiedniej analityki. Dokonywanie zmian odbywało się zgodnie z § 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych¹². Zmniejszenia wydatków na wynagrodzenia dokonywane były przez Sąd Okręgowy w Katowicach, a zmiany w ramach tego samego rozdziału przez Kierownika Finansowego Sądu Rejonowego w Mikołowie. Zmiany planu wydatków dotyczyły:

- zmniejszenia wynagrodzeń osobowych pracowników (§ 4010) o 138 tys. zł, wynikające głównie z przeniesienia wydatków do § 4140 – *wpłaty na PFRON*,
- zwiększenia wydatków na zakup materiałów i wyposażenia (§ 4210) o 130 tys. zł, ze względu na konieczność zakupu druków, materiałów do bieżących remontów, programów komputerowych i komputerów,
- zwiększenia wydatków na zakup usług remontowych (§ 4270) o 234 tys. zł (100 tys. zł na podstawie decyzji Sądu Okręgowego i 134 tys. zł z przesunięć pomiędzy §§ w Sądzie). Wydatki te były uwzględnione w projekcie planu sporządzonym przez Sąd.

[Dowód: akta kontroli str. 161-183]

2.2. Realizacja wydatków

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane wydatki wyniosły 8 926 tys. zł (98,3% planu po zmianach). W porównaniu do 2011 r. były one mniejsze o 208 tys. zł (o 2,3%). Dominującą pozycję stanowiły wydatki w rozdziale 75502 (97,5% wydatków ogółem). Dotyczyły one przede wszystkim: wynagrodzeń osobowych (§ 4010 – 3 428 tys. zł), wynagrodzeń sędziów (§ 4030 – 1 726 tys. zł) oraz kosztów postępowania sądowego (§ 4610 – 658 tys. zł), co w stosunku do sumy wydatków poniesionych w rozdziale 75502 stanowiło odpowiednio: 39,4%, 19,8% i 7,8%.

W 2012 r. nie realizowano wydatków budżetu środków europejskich.

[Dowód: akta kontroli str. 176-179]

W wyniku szczegółowego badania wybranych losowo 196 dowodów dotyczących wydatków na łączną kwotę 1 399 tys. zł oraz 35 na kwotę 38 tys. zł dobranych celowo (razem stanowiło - 70,0% ogółu wydatków rzeczowych) ustalono, że:

- środki budżetowe były wydatkowane w kwotach wynikających z planu finansowego,

¹¹ Na podstawie decyzji Sądu Okręgowego (dysponenta II stopnia) wprowadzono 29 zmian, a 25 zmian na podstawie decyzji ówczesnego Kierownika Finansowego Sądu.

¹² Dz. U. Nr 11, poz. 69, ze zm., zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie gospodarki finansowej sądów”.

- dokonywane zakupy towarów i usług, co do rodzaju i wartości były zgodne ze składanymi zamówieniami i zawieranyymi umowami oraz celowe, tj. związane bezpośrednio z działalnością statutową,
- wydatki były poprzedzane analizą potrzeb, możliwości finansowych (na bieżąco monitorowano wydatki na podstawie planu zamówień publicznych),
- w przypadku zakupów wymagających zastosowania przepisów ustawy Pzp, przeprowadzono postępowania o udzielenie zamówień, a realizując wydatki o wartości pozwalającej na niestosowanie procedur Pzp, przeprowadzono rozeznanie rynku w celu zawarcia transakcji na najkorzystniejszych warunkach cenowych,
- zobowiązania regulowano terminowo nie dopuszczając do zapłaty odsetek,
- wszystkie badane wydatki były udokumentowane w sposób umożliwiający identyfikację rodzaju operacji gospodarczej, daty jej dokonania, przedmiotu i uczestników. Kontrolę merytoryczną i formalno-rachunkową dowodów księgowych dotyczących badanych wydatków przeprowadzały upoważnione osoby.

[Dowód: akta kontroli str. 189-239]

Kontrolą objęto pięć postępowań o zamówienie publiczne na kwotę 1 092 tys. zł, z czego trzy udzielone z wolnej ręki¹³ a dwa w trybie przetargu nieograniczonego¹⁴. Na realizację tych umów wydatkowano 666 tys. zł. W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej wymienionych zamówień stwierdzono, że nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności za dostarczone towary i usługi, natomiast stwierdzone nieprawidłowości przedstawiono w dalszej części niniejszego wystąpienia.

[Dowód: akta kontroli str. 273-449]

Zrealizowane wydatki bieżące wyniosły 8 926 tys. zł (98,3% planu po zmianach) i były mniejsze o 208 tys. zł (o 2,3%) od wykonania w 2011 r. Dominującą pozycję w tej grupie wydatków (96,0%) stanowiły wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń oraz zakupy towarów i usług. Wydatki na wynagrodzenia¹⁵ (§ 4010 i § 4030) wyniosły 5 154 tys. zł (57,7%) i w porównaniu do 2011 r. były mniejsze o 66 tys. zł.

W ramach kontroli sprawdzono stan zatrudnienia i realizację wydatków na wynagrodzenia oraz wydatki na sfinansowanie wypłat wynikających z zawartych umów zleceń i umów o dzieło.

Przeciętne zatrudnienie¹⁶ w 2012 r. wyniosło 100 osób i było niższe o 2 osoby w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2011 r. Największe różnice wystąpiły w grupie urzędników i pracowników Sądu.

Przeciętne wynagrodzenie¹⁷ w 2012 r. wynosiło 4 609 zł i było wyższe o 45 zł (o 1%) w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w 2011 r..

Wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi) były niższe o 62 tys. zł w porównaniu do 2011 r. Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-28 z wykonania planu wydatków, w Sądzie nie przekroczono planowanych wydatków na wynagrodzenia.

[Dowód: akta kontroli str. 478]

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe (§ 4170) w 2012 r. wyniosły 191 tys. zł, z tego 177 tys. zł na wynagrodzenia biegłych, tłumaczy oraz kuratorów zastępujących strony w postępowaniu i 14 tys. zł na sfinansowanie wypłat wynikających z 4 zawartych umów zlecenia i 2 umów o dzieło z osobami spoza kontrolowanej jednostki. Nie zawierano umów

¹³ Na usługi pocztowe oraz roboty dodatkowe w ramach remontu piwnic i posadzki budynku Sądu.

¹⁴ Na remont piwnic i posadzki.

¹⁵ Według danych zawartych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-28 z wykonania planu wydatków.

¹⁶ W przeliczeniu na pełne etaty.

¹⁷ Według kwartalnego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

z osobami fizycznymi będącymi pracownikami jednostki. W wyniku badania sześciu ww. umów stwierdzono, że zlecone prace zostały wykonane i sfinansowane zgodnie z umowami, prawidłowo odebrane, a wydatków dokonano w ramach limitu określonego w planie finansowym.

[Dowód: akta kontroli str. 479-496]

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 280 tys. zł (98,9% planu po zmianach) i były mniejsze o 8,3% (o 25 tys. zł) w porównaniu do 2011 r., co było spowodowane zmniejszeniem wydatków na ryczałty dla kuratorów społecznych o 245 tys. zł.

[Dowód: akta kontroli str. 187, 772]

Zobowiązania budżetu państwa na koniec 2012 r. wyniosły 526 tys. zł i były większe niż kwota zobowiązań na koniec 2011 r. (513 tys. zł). Główną pozycję (499 tys. zł) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń, które w porównaniu z rokiem 2011 były mniejsze o 11,6%. Na wzrost zobowiązań główny wpływ miało nieodprowadzenie w grudniu 2012 r. składek do ZUS, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów, powołującymi się na zalecenia NIK z oceny wykonania budżetu za 2011 r. Na koniec 2012 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

[Dowód: akta kontroli str. 766-768, 811]

W Sądzie prowadzono rachunki pomocnicze na podstawie § 15 rozporządzenia w sprawie gospodarki finansowej sądów, a mianowicie:

- rachunek bankowy sum na zlecenie, na którym gromadzono wpływy zaliczek sądowych oraz realizowano wypłaty m.in. na rzecz kuratorów, biegłych, tłumaczy, nadpłaty zaliczek. Stan środków na rachunku na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosił 154 969,80 zł,
- rachunek bankowy depozytów sądowych, na którym gromadzono środki w walucie polskiej z tytułu m.in.: zabezpieczeń i poręczeń majątkowych, wpłat od komorników, depozytów przyjętych na wnioski stron w postępowaniu o przyjęcie depozytu, wadów i cen nabycia w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Sąd, depozytów złożonych przez urząd celny oraz realizowano zwroty depozytów. Stan środków na rachunku na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosił 3 905 313,31 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 467-477]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wydatek na zakup książki w kwocie 149 zł zaklasyfikowano nieprawidłowo do § 4210. Zgodnie z załącznikiem nr 4 do *rozporządzenia w sprawie klasyfikacji*, wydatki zakup książek ujmuje się w § 4240 (*Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek*). Główna Księgowa dokonująca dekretacji tego wydatku wyjaśniła, że zakupiona książka nie była pomocą naukową czy dydaktyczną, ani nie służyła do nauczania i wychowania więc nie została zaklasyfikowana do § 4240.

[Dowód: akta kontroli str. 228-230, 237]

2. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia z wolnej ręki na usługi pocztowe przesłano do publikacji w dzienniku urzędowym Unii Europejskiej 31 grudnia 2012 r., tj. ponad 12 miesięcy po zawarciu umów i faktycznie po zakończeniu realizacji usług wynikających z tych umów, które zawarto 5 grudnia 2011 r. Również ze znacznym opóźnieniem opublikowano ogłoszenia o udzieleniu zamówień publicznych w Biuletynie Zamówień Publicznych (BZP). Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego na remont piwnic zamieszczono w BZP po upływie ponad 12 miesięcy od daty zawarcia umowy¹⁸, a ogłoszenie o udzieleniu z wolnej ręki zamówienia dodatkowego (również na remont piwnic) -

¹⁸ Umowę zawarto 10 stycznia 2012 r., publikacja w BZP - 12 stycznia 2013 r.

po upływie ponad 9 miesięcy od daty zawarcia umowy¹⁹. Zgodnie z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy Pzp ogłoszenia należało przesłać niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Zaniedbania dot. opóźnień w publikowaniu ogłoszeń o udzieleniu zamówień mogły stanowić ograniczenia dla wykonawców w zakresie skorzystania z prawa do wniesienia odwołania, o którym mowa w art. 182 ust. 4 ustawy Pzp. Ponadto art. 7 ust. 1 ustawy Pzp zobowiązuje zamawiającego do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców.

Według wyjaśnień Dyrektora Sądu opóźnienie wynikało z trudności interpretacyjnych przy wypełnianiu odpowiedniego formularza, a następnie z przeoczenia na skutek dużej ilości bieżących spraw do załatwienia. Stwierdził również, że opóźnienie dot. publikacji w dzienniku urzędowym Unii Europejskiej nie nosiło znamion ograniczania zasad konkurencji ponieważ wykonawca zachowuje prawo do stwierdzenia nieważności umowy także po jej wykonaniu, a termin wniesienia żądania jest uzależniony od daty ogłoszenia zamówienia, a nie od daty zawarcia bądź wykonania umowy.

[Dowód: akta kontroli str. 333, 434-449, 458-466]

W ocenie NIK powyższe wyjaśnienie nie uzasadnia niedopełnienia ustawowych obowiązków.

3. W postępowaniu (przetarg nieograniczony) dot. udzielenia zamówienia na remont piwnic w wybranej ofercie nie określono dwóch elementów wyszczególnionych w przedmiarze robót, tj.: krotności przy wywozie ziemi (pkt 5.5 kosztorysu ofertowego) i wyceny wentylatora (pkt 5.43). Kierownik Finansowy Sądu uznał, że niepodanie tych danych to omyłki, o których mowa w art. 87 ust. 2 pkt 3 ustawy Pzp i poprawił kosztorys ofertowy poprzez uzupełnienie brakujących pozycji, co skutkowało zwiększeniem ceny ofertowej o 217,42 zł netto²⁰. Jak ustalono, w celu zachowania kwoty ceny oferty dokonano również zmian cen jednostkowych materiałów w 8 innych pozycjach kosztorysu, a mianowicie: w pięciu pozycjach ceny zmniejszono, natomiast w trzech zwiększono²¹.

[Dowód: akta kontroli str. 291-326, 349-377]

Dyrektor Sądu (który podpisał umowę) wyjaśnił, że ilość, wartość i nakład istotność pomyłek zawartych w ofercie kwalifikowała je do innych niezgodności z SIWZ nie powodujących istotnych zmian w treści oferty, a dodanie wartości brakującego elementu do oferty nie wpłynęło na zmianę kolejności punktowej ocenianych ofert, a tym samym na zmianę wybranego wykonawcy. Z kolei wyjaśniając korekty pozycji, w których nie było pomyłek podał, że dokonując zmian w treści oferty „in minus”, którym oferent się nie przeciwstawił, miał na względzie interes Sądu w takim rozumieniu, że pomyłki oferenta nie powinny powodować niekorzyści zamawiającego w postaci podwyższenia ceny w stosunku do zaoferowanej. Podał również, że w chwili obecnej ocenia zastosowane rozwiązanie jako dyskusyjne.

[Dowód: akta kontroli str. 291-326, 333, 349-377]

W ocenie NIK, działania zamawiającego były niezgodne z art. 87 ust. 2 pkt 3 ustawy Pzp, ponieważ w kosztorysie ofertowym dokonał poprawienia cen jednostkowych, które nie były omyłkami.

¹⁹ Umowę zawarto 10 kwietnia 2012 r., publikacja w BZP – 12 stycznia 2013 r.).

²⁰ Poz. 5.5. kosztorysu – z 4,16 zł netto do 41,58 zł netto i poz. 5.54 z 39,64 zł do 221,08 zł netto.

²¹ Poz. 2.6 – 2.10, 3.17, 3.19, 5.39.

4. W przypadku jednego przetargu nieograniczonego, w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym oraz w SIWZ zamieszczono kwotę jaką zamawiający może przeznaczyć na realizację zamówienia (nie więcej niż 85 tys. zł z VAT). Zgodnie z art. 86 ust. 3 ustawy Pzp, kwotę jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia zamawiający podaje bezpośrednio przed otwarciem ofert.

Dyrektor Sądu stwierdził, że podanie ww. wartości było świadome ponieważ zamawiającego ograniczała wartość planu finansowego na realizację zadania, która była niższa niż szacunkowa wartość zamówienia. Ponadto obawiał się odpowiedzialności wobec wykonawców, gdyby unieważnił postępowanie z powodu przekroczenia cen ofertowych w stosunku do kwoty przeznaczonej na realizację zadania.

[Dowód: akta kontroli str. 285, 460]

W ocenie NIK powyższe nie uzasadniało zamieszczenie w ogłoszeniu o zamówieniu i w SIWZ kwoty, jaką zamawiający może przeznaczyć na realizację zamówienia.

5. Jedną z umów o udzielenie zamówienia publicznego podpisano przed dokonaniem przez wykonawcę wpłaty zabezpieczenia należytego wykonania umowy, pomimo że zgodnie z pkt XIX.1 SIWZ wykonawca był zobowiązany do wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy najpóźniej w dniu podpisania umowy.

Brak wpłaty zabezpieczenia – jak wyjaśnił Dyrektor Sądu - stwierdził dopiero po podpisaniu umowy, na co wpływ miało znaczne obciążenie wynikające z obowiązków związanych z okresem sprawozdawczym.

[Dowód: akta kontroli str. 461]

6. Sprawozdanie o udzielonych zamówieniach publicznych w 2011 r. przekazano do Urzędu Zamówień Publicznych 31 grudnia 2012 r., tj. przeszło 9 miesięcy po upływie określonego w art. 98 ust. 2 ustawy Pzp.

Opóźnienie Dyrektor Sądu wyjaśnił trudnościami interpretacyjnymi przy sporządzaniu ogłoszenia o udzieleniu zamówienia na usługi pocztowe, które warunkowało sporządzenie sprawozdania o udzielonych zamówieniach za 2011 r..

[Dowód: akta kontroli str. 269-271, 552]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. W wyniku analizy losowo wybranych 160 faktur na łączną kwotę 1.320 tys. zł ustalono, że należność wynikającą z 65 faktur na kwotę 516 tys. zł zapłacono z wyprzedzeniem od 8 do 30 dni przed terminem zapłaty wynikającym z umów lub z faktur²². Nie spowodowało to jednak konieczności zapłaty odsetek lub kar umownych z tytułu nieterminowego realizowania innych zobowiązań.

Dyrektor Sądu wyjaśnił, że przyspieszenie płatności było możliwe z uwagi na posiadane środki finansowe i brak wpływu wcześniejszych płatności na terminowość zapłaty innych zobowiązań. Ponadto podał: *Powyższe wynika w największej części z małej elastyczności systemu TREZOR, gdzie obawa o zabezpieczenie właściwej wartości środków na dany termin połączona z niemożliwością szybkiego reagowania na zwiększone potrzeby płatnicze powoduje, że opóźnienia w wystawianiu faktur przez kontrahentów są uwzględniane w planowaniu TREZOR jedynie częściowo.*

[Dowód: akta kontroli str. 223-225, 812]

Zdaniem NIK, regulowanie zobowiązań ze środków budżetu państwa ze znacznym wyprzedzeniem w stosunku do ich wymagalności było niecelowe. Racjonalna gospodarka środkami budżetowymi, szczególnie w warunkach deficytu budżetowego wymaga aby zobowiązania regulowano bez uzasadnionego wyprzedzenia.

2. W dwóch przypadkach protokoły z postępowania o udzielenie zamówienia zostały zatwierdzone ze znacznym opóźnieniem w stosunku do terminu udzielenia zamówienia:

²² Dla potrzeb niniejszej analizy pominięto płatności dokonane na 7 dni przed terminem płatności.

- protokół z postępowania o udzielenie zamówienia na remont piwnic zatwierdzono 14 stycznia 2013 r., a zamówienia udzielono 10 stycznia 2012 r., tj. ponad 12 miesięcy wcześniej,
- protokół z postępowania prowadzonego w trybie z wolnej ręki na roboty dodatkowe, dot. remontu piwnic, został zatwierdzony 14 stycznia 2013 r., czyli po upływie ponad 9 miesięcy od podpisania umowy - 10 kwietnia 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 333, 358]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, wydatkowanie środków budżetowych.

3. Księgi rachunkowe

Opis stanu faktycznego

Sąd miał opracowane i zatwierdzone do stosowania procedury kontroli finansowo-księgowej dokumentów, określające m.in. stanowiska i zakresy obowiązków osób odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych czynności w ramach systemu rachunkowości, w tym kontroli funkcjonalnej. Dokumentacja opisująca przyjęte zasady rachunkowości spełniała wymagania określone w art. 10 ust. 1 uor.

[Dowód: akta kontroli, str. 574-731]

W sądzie od 1 czerwca 2006 r. funkcjonował, zatwierdzony do stosowania przez ówczesnego Kierownika Finansowego Sądu system księgowości komputerowej QNT QWANT, którego nazwa zmieniła się na QNTemida i ostatnia jego wersja wprowadzona została do stosowania decyzją Dyrektora Sądu z dnia 4 marca 2013 r. Zasady ochrony danych, w tym metody zabezpieczenia dostępu do danych oraz systemu ich przetwarzania określone zostały w dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości. System księgowości komputerowej spełniał wymagania określone w uor, tj. zapewniał:

- ciągłość numeracji zapisów w dzienniku (lub dziennikach częściowych) oraz ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu (art. 14 ust. 4 uor),
- trwałość zapisów i brak możliwości ich modyfikacji (art. 23 ust. 1 uor); system wymagał zatwierdzenia zapisów przed wygenerowaniem zestawienia obrotów i sald. Sprawozdania budżetowe nie były generowane w systemie.

[Dowód: akta kontroli str. 568]

Badanie przeprowadzono w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych (testy kontroli) oraz wiarygodności zapisów księgowych pod kątem prawidłowości wartości transakcji (zgodność z fakturą oraz zgodność faktury z umową, zamówieniem), okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych (a w konsekwencji ujęcia w sprawozdaniach budżetowych). Próbę do badania wyznaczono ze zbioru dowodów księgowych będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiących podstawę płatności w 2012 r. oraz odpowiadających tym dokumentom zapisów księgowych.

W celu wyznaczenia tego zbioru dokonano analizy, przedstawionych do kontroli w formie elektronicznej, wszystkich pozycji operacji księgowych wykazanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. (wg daty księgowania) na koncie 130 - wydatki. Spośród ww. pozycji operacji wyeliminowano zapisy dotyczące wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych - ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości.

Z określonego w powyższy sposób zbioru dokonano losowania próby 202 zapisów i odpowiadających im dowodów księgowych statystyczną metodą monetarną²³ na kwotę 1 413 tys. zł. Z próby wyłączono sześć zapisów, ponieważ nie były wydatkami bieżącymi, lecz dotyczyły przekazania na konto dochodów budżetu państwa otrzymanych zwrotów

²³ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

z tytułu opustów za usługi pocztowe realizowane w 2011 r. oraz zwrotu zaliczki przez komornika wypłaconej w 2011 r.

[Dowód: akta kontroli str. 189-197]

W zakresie spełnienia wymogów formalnych, dotyczących poprawności dowodu, kontroli bieżącej i dekretacji dowodu oraz poprawności zapisu dowodu w księgach rachunkowych, kontrolą objęto próbę dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych o wartości 1 437 tys. zł, z tego o wartości 1 399 tys. zł wylosowanych metodą statystyczną oraz o wartości 38 tys. zł dobranych w sposób celowy. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że dowody i odpowiadające im zapisy księgowe spełniały wymogi dotyczące poprawności dowodu, kompletności i poprawności w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji. Spełniały również wymogi w zakresie prawidłowości wartości transakcji, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych, w tym w podziałkach klasyfikacji budżetowej, za wyjątkiem jednego przypadku opisanego w pkt 2 nin. wystąpienia.

[Dowód: akta kontroli str. 231-239]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W polityce rachunkowości ustalono zakładowy plan kont, lecz nie ujęto przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń dla części kont księgi głównej, np. brak opisu dla kont 201, 221, 222, 223, 761 i innych. Nie opisano zasad księgowania na tych kontach (do czego służą, typowe zapisy na kontach) i powiązań między kontami.
Wg złożonych przez Główną Księgową wyjaśnień przyczyną niesporządzenia opisów dla wszystkich kont było przyjęcie założenia, iż zasady klasyfikacji zdarzeń ujęte są w programie finansowo-księgowym.

Jak ustalono, w programie służącym do prowadzenia ksiąg rachunkowych zamieszczone są wskazania kont syntetycznych wraz z opisami operacji gospodarczych używane do dekretacji zapisów księgowych.

[Dowód: akta kontroli str. 523, 585-588, 796]

2. Niezgodnie z wymogami załącznika nr 3 do rozporządzenia w sprawie klasyfikacji, tworząc konta analityczne dla dochodów budżetowych cyfrą zero dodano na początku zamiast na końcu numeru paragrafu (wprowadzono numerację np.: 0057, 0069, 0075, 0087, 0092, 0097, a powinno być 0570, 0690, 0750, 0870, 0920, 0970).
Główna Księgowa wyjaśniła, że wyniknęło to z błędnego ich wprowadzenia do programu księgowego w latach ubiegłych i braku możliwości korekty podczas pracy w 2012 r. W sprawozdaniach przyjmowano właściwe oznaczenia paragrafów klasyfikacji budżetowej.

[Dowód: akta kontroli str. 545, 615-616, 618-619, 623]

3. Operacje gospodarcze z miesięcy: styczeń-luty, kwiecień-lipiec, październik-listopad 2012 r. zarejestrowano w programie finansowo-księgowym, ale nie dokonano ich zatwierdzenia w danym okresie sprawozdawczym, czyli nie ujęto w księgach rachunkowych w sposób trwały, co było niezgodne z art. 23 ust. 1 uor. Zatwierdzenia zapisów dokonano 30 marca 2012 r. dla zdarzeń ze stycznia i lutego, 6 września 2012 r. dla zdarzeń z kwietnia, maja, czerwca i lipca, a 14 stycznia 2013 r. zatwierdzono dowody z października i listopada 2012 r., czyli od ponad jednego do czterech miesięcy po upływie terminu sporządzenia miesięcznych sprawozdań budżetowych. W związku z powyższym, w wymienionych okresach, nie były prowadzone księgi na bieżąco zgodnie z art. 24 ust. 5 uor. Księgi nie zawierały bowiem informacji umożliwiających sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań budżetowych Rb-23, Rb-27, Rb-28 za miesiące: styczeń, luty, kwiecień, maj, czerwiec lipiec, październik i listopad 2012 r. Ww. sprawozdania sporządzono na podstawie zapisów wprowadzonych do systemu finansowo-księgowego, które do czasu zatwierdzenia (ujęcia w księgach) można modyfikować w dowolny sposób, łącznie z usunięciem. Tym samym naruszono przepisy § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra

Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²⁴, zgodnie z którym sprawozdania jednostkowe są sporządzane przez kierowników jednostek organizacyjnych na podstawie ksiąg rachunkowych.

[Dowód: akta kontroli str. 537-538]

4. Niezgodnie z zasadami wynikającymi z załącznika nr 3 pkt II ppkt 30 i 35 do rozporządzenia o zasadach rachunkowości i planach kont, należność pozasądową z tytułu naliczonej kary umownej w wysokości ogółem 3 300 zł, której spłatę rozłożono na raty płatne w okresie 2012–2017, zaksięgowano na koncie 221 – *należności z tytułu dochodów budżetowych* zamiast na koncie 226 - *długoterminowe należności budżetowe*. Przeksięgowania z konta 221 na konto 226 kwoty 2 749,99 zł (w związku z uregulowaniem w 2012 r. raty w wysokości 500,01 zł) dokonano w toku kontroli NIK. Główna Księgowa wyjaśniła, że nie dokonano w ciągu roku księgowania na koncie 226 ww. należności z powodu niedokładnej analizy należności pozasądowych w związku ze skupieniem się na należnościach sądowych.

[Dowód: akta kontroli str. 29-32, 524]

5. W księgach rachunkowych jako datę operacji gospodarczej podawano datę wprowadzenia zapisu do ksiąg, niezgodnie z art. 23 ust. 2 pkt 1 uor. Zaznaczyć należy, że przyjęte rozwiązanie nie miało wpływu na sprawozdawczość, ponieważ wskazanie daty, która decydowała o zaliczeniu zdarzenia gospodarczego do danego okresu sprawozdawczego, odbywało się poprzez jej wprowadzenie do systemu w pozycji *data dokumentu*.

Główna Księgowa wyjaśniła, że w 2012 r. przyjęto w praktyce powyższe rozwiązanie, a sposób umieszczania daty w zapisach księgowych określał faktyczny okres sprawozdawczy, którego ta operacja dotyczyła.

W trakcie niniejszej kontroli zmieniono zasady i od 2013 r. w programie do prowadzenia ksiąg rachunkowych, w pozycji data operacji gospodarczej, wprowadzana jest data operacji wynikająca z dokumentu księgowego.

[Dowód: akta kontroli str. 513, 552, 556, 804-807]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Przyjęty do stosowania program komputerowy do prowadzenia ksiąg rachunkowych zapewniał kontrolę kompletności zapisów, w tym sekwencji dat, jednak w Sądzie nie zaznaczono tych opcji i faktycznie system nie weryfikował wprowadzanych danych pod tym kątem. W wyniku analizy losowo wybranych dowodów i zapisów księgowych stwierdzono brak w jednym przypadku daty operacji gospodarczej i daty wystawienia dowodu (RFV 2012/07/2) oraz cztery przypadki wprowadzenia przez pomyłkę dat operacji gospodarczych późniejszych o 3 lata niż data wystawienia dowodu²⁵.

[Dowód: akta kontroli str. 804-807]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych i kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

²⁴ Dz. U. Nr 20, poz. 103, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie sprawozdawczości”.

²⁵ RFV 2012/09/48 i RFV 2012/09/47 – data operacji gospodarczej w systemie 24.09.2015 r., a wystawienie dowodu 18.09.2012 r., RFV 2012/09/57 – data operacji gospodarczej w systemie 25.09.2015 r., wystawienie dowodu 24.09.2012 r., RFV 2012/09/56 – data operacji gospodarczej w systemie 25.09.2015 r., wystawienie dowodu 24.09.2012 r.

4. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych.

Opis stanu faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia jednostkowych, rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2012 Sądu (dysponenta trzeciego stopnia):

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb 23),

a także sprawozdania finansowe za IV kwartał 2012 r. o stanie:

- a) należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
- b) zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania zostały sporządzone w terminach określonych w rozporządzeniu w sprawie gospodarki finansowej sądów.

[Dowód: akta kontroli str. 732-787]

Sprawozdania te przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków a także należności i zobowiązań w 2012 r. Zostały sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, za wyjątkiem sprawozdania Rb-27.

Wykazane w sprawozdaniu rocznym Rb-23 dochody wykonane i przekazane na rachunek bieżący budżetu państwa wyniosły 3 429 078,57 zł i były zgodne z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-27. Wydatki wykazane w kwocie 8 926 191,94 zł były równe kwocie ujętej w sprawozdaniu Rb-28. Wykazany w sprawozdaniu Rb-23 zerowy stan środków na rachunku bieżącym został potwierdzony przez Oddział NBP w dniu 31 stycznia 2013 r.

[Dowód: akta kontroli str. 734-738]

Przedstawiona w rocznym sprawozdaniu Rb-27 kwota dochodów wykonanych była zgodna z ewidencją księgową, tj. z zapisami na koncie 131 Rachunek dochodów budżetowych i wynosiła 3 429 tys. zł. Analityczna ewidencja zrealizowanych dochodów budżetowych, prowadzona w systemie finansowo-księgowym do konta 131, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

[Dowód: akta kontroli str. 739-745]

Kwota wydatków ogółem za 2012 r., wykazana w rocznym sprawozdaniu Rb-28, wyniosła 8 926 191,94 zł i była zgodna z zapisami na koncie 130 po stronie Ma i kwotą środków otrzymanych w 2012 r. z Sądu Okręgowego. Analityczna ewidencja zrealizowanych wydatków budżetowych, prowadzona do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

[Dowód: akta kontroli str. 764-770]

Dane za IV kwartał 2012 r., wykazane w kwartalnym sprawozdaniu o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N i kwartalnym sprawozdaniu o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z, były zgodne z ewidencją księgową.

[Dowód: akta kontroli str. 773-783]

Do okresów sprawozdawczych roku 2012 miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym²⁶. Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. badanie rocznego sprawozdania z wykonania wydatków budżetu

²⁶ Dz. U. Nr 298, poz. 1766

państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) zostało ograniczone do sprawdzenia zgodności kwot wydatków ujętych w tych sprawozdaniach z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz terminowości ich sporządzenia. Stwierdzono, że kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb BZ1) były zgodne z zapisami po stronie Ct konta 990 *Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym*. Sprawozdanie zostało sporządzone w terminie określonym w ww. rozporządzeniu.

[Dowód: akta kontroli str. 784-787]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niezgodnie z § 9 ust 2 pkt 2 załącznika nr 37 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-27 w kolumnie 7 uwzględniono należności w kwocie 224 301,36 zł²⁷, których termin płatności przypadał na kolejne lata budżetowe.

W myśl przywołanego przepisu w kolumnie należności wykazuje się salda początkowe (należności pozostałe do zapłaty zmniejszone o nadpłaty), powiększone o kwoty przypisów z tytułu dochodów budżetowych, których termin płatności przypada na dany rok budżetowy, po zmniejszeniu o kwoty odpisów.

[Dowód: akta kontroli str. 28-32, 739-741, 802-803]

Według wyjaśnień Dyrektora Sądu, w kolumnie 7 sprawozdania Rb-27 ujmowane są wszystkie należności sądowe przypisane w danym roku budżetowym niezależnie od terminu ich zapłaty, ponieważ należności te stanowią szczególną kategorię. Dyrektor podał również: *Należności występujące powszechnie w obrocie, zwykle mają określoną konkretną datę, w której uprawniony może domagać się świadczenia, a zobowiązany ma ostateczny termin na spełnienie świadczenia bez dodatkowych obciążeń. Należności sądowe charakteryzują się tym, że uprawniony Skarb Państwa wprawdzie może domagać się świadczenia od dnia uprawomocnienia się orzeczeniem jednak zobowiązany nie ponosi z powodu nie spełnienia świadczenia żadnych dolegliwości. Musi jedynie liczyć się z tym, że termin określony w wezwaniu, jest terminem po którym Skarb Państwa będzie dochodził zapłaty w postępowaniu egzekucyjnym. (...) Wymagalność w przypadku należności sądowych nie obejmuje, tak jak w przypadku zwykłych należności jednego dnia, ale okres wielu dni. W drodze praktyki sądowej zostało ustalone, że należności powstałe w danym roku (prawomocność orzeczenia) są ewidencjonowane jako należności danego roku (kolumna 7 Rb-27), ponieważ w tym roku można było domagać się ich zapłaty.*

[Dowód: akta kontroli str. 791-793]

Ujęcie w kolumnie 7 sprawozdania Rb-27 należności pozasądowej z tytułu rozłożenia na raty przypadającej do zapłaty w latach 2013-2017 wyjaśniono pomyłką spowodowaną skupieniem się na należnościach sądowych i niedostateczną analizą należności sądowych.

[Dowód: akta kontroli str. 524]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, roczne sprawozdania budżetowe i kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych oraz

²⁷ Należności sądowe w kwocie 221 551,37 zł oraz należność pozasądowa w kwocie 2749,99 zł przypadająca do zapłaty w latach 2013-2017, wynikająca z rozłożenia w 2012 r. płatności z tytułu kary umownej na 6 rocznych rat płatnych po 550 zł każda w okresie 2012-2017 i uiszczeniem w 2012 r. kwoty 550,01 zł.

pozytywnie zgodność kwot wydatków ujętych w sprawozdaniach z wykonania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym z ewidencją księgową.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o:

1. **Uzupełnienie zakładowego planu kont o opisy zasad księgowania dla wszystkich kont ujętych w wykazie.**
2. **Skorygowanie symboli paragrafów kont analitycznych dochodów.**
3. **Zapewnienie prawidłowości i kompletności zapisów w księgach rachunkowych.**
4. **Bieżące prowadzenie ksiąg rachunkowych.**
5. **Skorygowanie sprawozdania Rb-27 za 2012 r. o kwoty należności, których termin płatności przypadał na kolejny rok budżetowy.**
6. **Podjęcie działań zapewniających przestrzeganie procedur postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych, w tym m.in.:**
 - **bezwzględne przekazywanie do publikacji ogłoszeń o udzielonych zamówieniach publicznych,**
 - **poprawianie w ofertach wyłącznie zapisów będących omyłkami.**

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach, w terminie 15 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 26 marca 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

**z up. Wicedyrektor
Gabriela Tutak**

Kontroler
Mariusz Kryнке
główny specjalista kontroli państwowej

²⁸ Dz. U. z 2012 r., poz.82, ze zm.

